

LAKIALOITE 10/2012 vp

Laki alkoholilain 33 §:n muuttamisesta

Eduskunnalle

Alkoholin mielikuvamainonnan normituksessa keskeisin säännös on alkoholilain (1143/1994) 33 §. Sen 2 momentissa sallitaan tietyin edellytyksin miedon alkoholijuoman ja vähintään 1,2 tilavuusprosenttia etyylialkoholia sisältävän juoman mainontaa ja kuluttajiinkin kohdistettava muu myynninedistämistoiminta. Lainkohta on kuitenkin nykyoloissa liian salliva erityisesti lapsia ja nuoria ajatellen.

Suuri osa lapsista ja nuorista altistuu nykyään jatkuvalla alkoholimainonnalle. Tutkimusten mukaan he kiinnittävät huomiota alkoholimainoksiin, pitävät niitä viihdyttävänä ja pystyvät palauttamaan mieliin niiden sisältöjä. Samanlaisia viitteitä on saatu myös suomalaisissa nettikyselyissä mainonnan vaikutuksista heihin.

Alkoholin tv-mainonnan salliminen kello 21 jälkeen on johtanut tilanteeseen, jossa mainontaa tiivistyy loppuillan elokuviin ja sarjaohjelmiin. Kouluterveystudkimuksissa on tullut ilmi, että vain muutama prosentti 14-vuotiaista ja sitä vanhemmista menee nukkumaan niinkin varhain kuin jo kello 21:n aikaan, joten mainonnan rajamisesta loppuillan ei ole merkittävää hyötyä.

Tutkimustiedon mukaan nuorten yleisimmin käyttämät alkoholijuomat (olut, siideri ja lonkero) ovat samoja, joiden mainontaa nuoret havaitsivat parhaiten. Näiden tuotteiden mainontaa on suurelta osin mielikuvamainontaa, jolla viestitään, että alkoholi on osa nuorten hyvää ja trendikästä elämää. Mainoksissa käytetään usein

esiintyjinä nuoria aikuisia, jotka kuuluvat alaikäisten keskeisimpään viiteryhmään ja jotka siten toimivat esimerkkeinä alkoholin käytön ja käyttötapojen omaksumisessa.

Alkoholimainonnan herkästi luomat positiiviset mielikuvat houkuttelevat alaikäisiä alkoholin käyttäjiksi. Tällaiset varhain omaksutut kulutustottumukset pysyvät usein myös aikuisiällä ja myötävaikuttavat aikanaan alkoholin aiheuttamien terveyshaittojen henkilökohtaiseen lisääntymiseen ja alkoholisairauksien hoitamisesta aiheutuviin kansantaloudellisiin lisäkustannuksiin.

Edellä mainituista syistä alkoholimainontaa tulee rajoittaa vain tuotetietojen kertomiseen, mikä lisäksi mainontaa tulee kokonaan kieltää televisiossa ja elokuvissa. Tällainen varovaisuus on perusteltua alkoholin käytöstä seuraavien merkittävien kansanterveydellisten ja kansantaloudellisten riskien vuoksi. Lakialoitteessa esitettyjen rajoitusten vallitessa aikuiset kuluttajat saisivat edelleen kaikki juomien valintaan liittyvät asiatiedot mainoksista, mutta mainonnasta olisi karsittu lapsiin ja nuoriin vetoavat päihdemyönteisiä mielikuvia synnyttävät ja päihteelliseen elämäntapaan houkuttelevat elementit.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

alkoholilain 33 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan alkoholilain (1143/1994) 33 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 588/2007, seuraavasti:

33 §

Mainonnan sääntely

Miedon alkoholijuoman ja vähintään 1,2 tilavuusprosenttia etyylialkoholia sisältävän juoman mainonta, epäsuora mainonta ja muu kuluttajiin kohdistuva myyninedistämistoiminta sekä sen liittäminen muun tuotteen tai palvelun mainontaan ja myyninedistämistoimintaan on kielletty. Seuraavien totuudenmukaisten tietojen esittäminen on kuitenkin sallittu muualla kuin televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain (744/1998) mukaisessa televisiotoiminnassa tai kuvaohjelmien tarkastamisesta annetun lain (775/2000) mukaisen kuvaohjelman elokuva-

teatterissa tapahtuvan julkisen esittämisen yhteydessä:

- 1) tuotteen nimi ja hinta sekä pakkauksen kuva;
- 2) tuotteen alkoholipitoisuus;
- 3) tuotteen alkuperä ja kasvatuksen maaperä;
- 4) tuotteen laatuluokitukset ja saadut palkinnot;
- 5) tuotteen raaka-aineet ja valmistusmenetelmät;
- 6) tuotteen myyntipaikat ja käyttösuositukset sekä
- 7) tuotteen ominaisuudet, kuten väri, maku ja tuoksu.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Helsingissä 14 päivänä maaliskuuta 2012

Pirkko Ruohonen-Lerner /ps
Inkeri Kerola /kesk
Anssi Joutsenlahti /ps
James Hirvisaari /ps
Hanna Mäntylä /ps
Mika Niikko /ps
Ville Vähämäki /ps
Jari Lindström /ps
Maria Lohela /ps
Kaj Turunen /ps
Reijo Tossavainen /ps
Pietari Jääskeläinen /ps
Ismo Soukola /ps
Osmo Kokko /ps

Jussi Niinistö /ps
Pirkko Mattila /ps
Maria Tolppanen /ps
Ritva Elomaa /ps
Anne Louhelainen /ps
Laila Koskela /ps
Juha Väätäinen /ps
Martti Mölsä /ps
Ari Jalonen /ps
Lauri Heikkilä /ps
Lea Mäkipää /ps
Tuija Brax /vihr
Timo Soini /ps
Johanna Jurva /ps

LA 10/2012 vp — Pirkko Ruohonen-Lerner /ps ym.

Kimmo Kivelä /ps
Vesa-Matti Saarakkala /ps
Pentti Kettunen /ps

Matti Saarinen /sd
Heli Paasio /sd